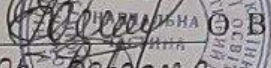

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
Кафедра теорії та методики музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи

«05» вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПРАКТИКУМ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСТВА ТА
ДИТЯЧОГО РЕПЕРТУАРУ
(ПРАКТИКУМ ДИТЯЧОГО РЕПЕРТУАРУ)**

підготовки бакалавра
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта
спеціалізації Музичне мистецтво

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Практикум концертмейстерства та дитячого репертуару (Практикум дитячого репертуару)**» для студентів за спеціальністю 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)»
Мова навчання – українська.

РОЗРОБНИК: Бахчеван Н.А., викладач вищої категорії, викладач-методист, магістр педагогічної освіти, голова циклової комісії викладачів основного музичного інструменту (фортепіано)

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії та методики музичного виховання

Протокол №1 від «30» серпня 2023 року.

Завідувач кафедри теорії та методики музичного виховання

С. Іскра Іскра С. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u>	За вибором	
Модулів – 2	Спеціальність: <u>014 Середня освіта</u> <u>(Музичне мистецтво)</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання Не передбачено		Семестр	
Загальна кількість годин – 60		3-й	
		<i>Аудиторні</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Ступінь вищої освіти бакалавр	<i><u>Практичні, семінарські</u></i>	
		28 год.	-
		<i>Лабораторні</i>	
		0 год.	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		32 год.	-
		<i>Індивідуальні завдання</i>	
		0 год.	
		<i>Вид контролю</i>	
залік	-		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%): для денної форми навчання – 46% - 54% для заочної форми навчання – не передбачено.

Передумови вивчення дисципліни: вільно орієнтуватися у правилах підбору акомпанементу до пісенного матеріалу з програми ЗДО та ЗЗСО, використовуючи гармонізацію основних функцій ладу; знати правила виконання пісні під власний супровід, вміти презентувати дитячу пісню.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою вивчення курсу «Практикум дитячого репертуару» є формування всебічно підготовленого фахівця для дошкільних навчальних закладів та шкіл різного типу навчання, здібного на високому рівні організувати та провести планові та розважальні заняття у дошкільному закладі; урочну, позакласну та позашкільну музично-виховну роботу, розвинути у школярів почуття прекрасного у житті та мистецтві. Сприяти формуванню музичної культури майбутнього вчителя музики через засвоєння ним змісту пісенного репертуару, а також становленню методичної майстерності в процесі засвоєння універсальних засобів та прийомів вокально-інструментальної та музично-педагогічної діяльності. Ознайомлення студентів з музичною (нотною) навчально-педагогічною літературою, необхідною для майбутньої професійної діяльності музичного керівника у дошкільному закладі та вчителя музичного мистецтва СЗОШ. Вивчення предмета передбачає оволодіння навичками виконання на музичному інструменті (під керівництвом викладача та самостійно) творів різних за стилями та жанрами, їх використання у процесі педагогічних практик, у майбутній професійній діяльності.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Практикум дитячого репертуару» є:

- розвинути інтерес до професії музичного керівника та вчителя музики;
- забезпечити необхідною системою знань теорії та методики музичного виховання;
- формувати вміння та навички для музичного виховання дітей та учнів;
- розвиток музичної ерудиції;
- навчити здійснювати керівництво музично-творчою діяльністю учнів;
- виховати потребу вивчати нові досягнення музичної культури та передовий педагогічний досвід для впровадження його у навчально-виховний процес;
- сприяти тому, щоб студенти отримали уявлення про зміст дисципліни, його напрямок;

- сприяти засвоєнню методики роботи над шкільним репертуаром та репертуаром у дошкільному навчальному закладі, різних класах загальноосвітньої школи з урахуванням вікових особливостей, вокальних особливостей тощо;
- стимулювати творчі пошуки у накопиченні дитячого та шкільного музичного матеріалу при підготовці до педагогічної практики;
- формування вмінь та навичок по роботі вивчення пісенного матеріалу;
- формування обґрунтованого підходу до різноманітності вибору програмового репертуару, до вікових особливостей дошкільнят та учнів, практичних навичок при виконанні репертуару;
- розвинути та зміцнити навички «чистого інтонування», читання з аркуша, підбору на інструменті;
- формування компетентностей (пізнавальна, практична, творча, соціальна).

2.3. Програмні компетентності дисципліни «Практикум концертмейстерства та дитячого репертуару (Практикум дитячого репертуару)»

2.3.1. Загальні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

2.3.2. Фахові та предметні компетентності:

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ПК 1. Здатність до інтеграції знань з педагогіки, психології, музичного мистецтва, синтезу мистецтв, інших навчальних предметів та їх застосування в освітньому процесі.

ПК 2. Здатність вільно використовувати музично-педагогічний та художній тезаурус на основі системного знання історико-теоретичних основ з педагогіки, психології, педагогіки мистецтва, інформаційних технологій, сучасного мистецтвознавства, технології виховної, організаційної, художньо-творчої роботи в закладах загальної середньої, позашкільної та спеціалізованої освіти.

ПК 3. Здатність до використання національних та світових освітніх парадигм творчого розвитку особистості засобами мистецтва, культуровідповідних концепцій, принципів, технологій, методів, форм проведення уроків музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», керівництва музично-естетичним розвитком та дозвіллям школярів на засадах діалогової взаємодії; володіння сучасними діагностичними методиками оцінювання динаміки навчальної успішності учня та програмним інструментарієм дистанційної музичної освіти.

ПК 1. Здатність до інтеграції знань з педагогіки, психології, музичного мистецтва, синтезу мистецтв, інших навчальних предметів та їх застосування в освітньому процесі.

ПК 2. Здатність вільно використовувати музично-педагогічний та художній тезаурус на основі системного знання історико-теоретичних основ з педагогіки, психології, педагогіки мистецтва, інформаційних технологій, сучасного мистецтвознавства, технології виховної, організаційної, художньо-творчої роботи в закладах загальної середньої, позашкільної та спеціалізованої освіти.

ПК 3. Здатність до використання національних та світових освітніх парадигм творчого розвитку особистості засобами мистецтва, культуровідповідних концепцій, принципів, технологій, методів, форм проведення уроків музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», керівництва музично-естетичним розвитком та дозвіллям школярів на засадах діалогової взаємодії; володіння сучасними діагностичними методиками оцінювання динаміки навчальної успішності учня та програмним інструментарієм дистанційної музичної освіти.

ПК 4. Здатність до творчого проєктування, змістовного наповнення та оформлення позакласних та позашкільних музично-виховних та мистецьких заходів (лекції-концерти, концерти, музично-літературні вітальні, мистецькі конкурси, музичні квести, інші форми учнівської музичної та мистецької творчості).

ПК 5. Здатність транслювати емоційно-ціннісне ставлення до національного і світового музичного та інших видів мистецтва через художньо-педагогічну та музично-виконавську інтерпретацію творів мистецтва.

ПК 6. Здатність демонструвати у процесі колективного та індивідуального музикування музично-виконавські навички поєднання вокально-хорових, диригентських, інструментальних, інтерпретаційних, артистичних умінь, виконавської надійності.

ПК 7. Здатність бути творчою та креативною особистістю, прагнути до постійного та систематичного вдосконалення власної професійної музично-педагогічної та виконавської майстерності, наполегливо досягати поставленої мети та якісно виконувати роботу у сфері педагогіки мистецтва.

2.4. Програмні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати та вміти*:

ПРН 1. Розуміє, пояснює і транслює духовні, національні, етико-естетичні, мистецькі цінності в навчально-виховну діяльність вчителя музичного мистецтва та музичного керівника.

ПРН 2. Пояснює та оперує базовими категоріями вітчизняної та світової музичної педагогіки, музичної психології, сучасної педагогіки мистецтва, музикології, мистецтвознавства, технологій музично-педагогічної та мистецько-інформаційної діяльності.

ПРН 3. Володіє і використовує тезаурус музичного мистецтва та мистецтва, аналізує та систематизує зміст програмно-методичного інструментарію музично-педагогічної та мистецької діяльності.

ПРН 6. Знає особливості розвитку європейської та вітчизняної музичної культури, педагогічні концепції музично-естетичного виховання дітей дошкільного віку та школярів і застосовує у своїй музично-педагогічній діяльності.

ПРН 7. Володіє комплексом знань особливостей музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва, музичного керівника, застосовує методи активізації мистецько-творчого розвитку учнів та дітей дошкільного віку, сприяє вихованню художньо обдарованої особистості.

ПРН 11. Володіє сукупністю комунікативних, організаторських, гностичних, проєктувальних умінь, виявляє моральну та естетичну спрямованість з метою утвердження ідеалів Добра і Краси у фаховій діяльності вчителя музичного мистецтва та музичного керівника.

ПРН 12. Демонструє навички поєднання музично-виконавських (вокально-хорових, диригентських, інструментальних) та артистичних умінь, виконавської надійності у процесі колективного та індивідуального музикування.

ПРН 13. Демонструє вміння синтезувати у професійно-педагогічній та музично-виконавській діяльності педагогічний артистизм, спів, керівництво творчими колективами, вербальну інтерпретацію творів мистецтва, гру на музичних інструментах.

ПРН 15. Володіє елементами логічного й образного мислення, демонструє вміння аналізувати і синтезувати, виділяти головне в освітній та організаційній діяльності вчителя музичного мистецтва та музичного керівника.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Музичне виховання у дошкільному навчальному закладі. Практична робота з музичним репертуаром ДНЗ. Види практичної музичної діяльності.

Тема 1. Практичні основи музичного навчання у дитячому садку. Музичне навчання. Методи музичного навчання. Музичний репертуар другої молодшої групи.

Тема 2. Види музичної діяльності. Музично-ритмічна діяльність. Музичний репертуар середньої групи.

Тема 3. Жанрова характеристика дитячого музичного фольклору. Угрупування жанрів у системі дитячого музичного фольклору. Музичний репертуар середньої групи.

Тема 4. Планування музичних занять. Програмні завдання музичних занять. Музичний репертуар підготовчої до школи групи.

Змістовий модуль 2. Музичне виховання в школі. Практична робота з музичним репертуаром СЗОШ (молодші класи). Види практичної музичної діяльності.

Тема 5. Практичні аспекти музичного виховання. Специфіка та особливості уроку музики як уроку мистецтва. Музичний репертуар початкової школи 1, 2 чверті.

Тема 6. Музична діяльність молодших школярів. Музикування на уроці. Музичний репертуар початкової школи 3, 4 чверті. Опрацювання хрестоматійного матеріалу.

Змістовий модуль 3. Музичне виховання в школі. Практична робота з музичним репертуаром старших школярів. Музичний репертуар позакласної та позашкільної концертної діяльності школярів.

Тема 7. Психофізіологічна і музична характеристика дітей шкільного віку. Формування навичок співу без супроводу та двоголосого співу. Робота з музичними творами середніх класів.

Тема 8. Практичне виконання музичного матеріалу учнів різного віку. Інсценування та театралізація пісень. Музичний репертуар позакласних заходів. Аналіз творів шкільного репертуару.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин					
	Денна форма навчання					
	Усього	У тому числі				
		л	п	сем.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Музичне виховання у дошкільному навчальному закладі. Практична робота з музичним репертуаром ДНЗ. Види практичної музичної діяльності						
Тема 1. Практичні основи музичного навчання у дитячому садку. Музичне навчання. Методи музичного навчання. Музичний репертуар другої молодшої групи.			2	-	-	4
Тема 2. Види музичної діяльності. Музично-ритмічна діяльність. Музичний репертуар середньої групи.			4	-	-	4
Тема 3. Жанрова характеристика дитячого музичного фольклору. Угрупування жанрів у системі дитячого музичного фольклору. Музичний репертуар середньої групи.			2	-	-	4
Тема 4. Планування музичних занять. Програмні завдання музичних занять. Музичний репертуар підготовчої до школи групи.			4	-	-	4
Разом за змістовим модулем 1	28		12	-	-	16
Змістовий модуль 2. Музичне виховання в школі. Практична робота з музичним репертуаром СЗОШ. Види практичної музичної діяльності						
Тема 5. Практичні аспекти музичного виховання. Специфіка та особливості уроку музики як уроку мистецтва. Музичний			4	-	-	4

репертуар початкової школи 1, 2 чверті.						
Тема 6. Музична діяльність молодших школярів. Музикування на уроці. Музичний репертуар початкової школи 3, 4 чверті.			4	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	16		8			8
Змістовий модуль 3. Музичне виховання в школі. Практична робота з музичним репертуаром старших школярів. Музичний репертуар позакласної та позашкільної концертної діяльності школярів						
Тема 7. Психофізіологічна і музична характеристика дітей шкільного віку. Формування навичок співу без супроводу та двоголосого співу. Робота з музичним матеріалом середніх класів.			4	-	-	4
Тема 8. Практичне виконання музичного матеріалу учнів різного віку. Інсценування та театралізація пісень. Музичний репертуар позакласних заходів.			4	-	-	4
Разом за змістовим модулем 3	16		8	-	-	8
Модуль 2						
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-
Усього годин	60		28	-	-	32

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичні основи музичного навчання у дитячому садку. Музичне навчання. Методи музичного навчання. Музичний репертуар другої молодшої групи	2
2	Види музичної діяльності. Музично-ритмічна діяльність. Музичний репертуар середньої групи	4
3	Жанрова характеристика дитячого музичного фольклору. Угрупування жанрів у системі дитячого музичного фольклору. Музичний репертуар середньої групи	2
4	Планування музичних занять. Програмні завдання музичних занять. Музичний репертуар підготовчої до школи групи	4
5	Практичні аспекти музичного виховання. Специфіка та особливості уроку музики як уроку мистецтва. Музичний репертуар початкової школи 1, 2 чверті	4
6	Музична діяльність молодших школярів. Музикування на уроці. Музичний репертуар початкової школи 3, 4 чверті	4
7	Психофізіологічна і музична характеристика дітей шкільного віку. Формування навичок співу без супроводу та двоголосого співу. Робота з музичним матеріалом середніх класів	4
8	Практичне виконання музичного матеріалу учнів різного віку. Інсценування та театралізація пісень. Музичний репертуар позакласних заходів	4
	Разом	28

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичні основи музичного навчання у дитячому садку. Музичне навчання. Методи музичного навчання. Музичний репертуар другої молодшої групи. Опанування дитячих пісень, впевнене виконання	4
2	Види музичної діяльності. Музично-ритмічна діяльність. Музичний репертуар середньої групи. Підготувати музичний супровід до фізичних занять	4
3	Жанрова характеристика дитячого музичного фольклору. Угрупування жанрів у системі дитячого музичного фольклору. Музичний репертуар середньої групи, Опрацювати колискові, замовляння, заклички, утішки, забавлянки.	4
4	Планування музичних занять. Програмні завдання музичних занять. Музичний репертуар підготовчої до школи групи	4
5	Специфіка та особливості уроку музики як уроку мистецтва. Музичний репертуар початкової школи 1, 2 чверті. Підготувати виконання музичного матеріалу	4
6	Музична діяльність молодших школярів. Музикування на уроці. Музичний репертуар початкової школи 3, 4 чверті. Опрацювати тематичний музичний матеріал	4
7	Психофізіологічна і музична характеристика дітей шкільного віку. Формування навичок співу без супроводу та двоголосого співу. Робота з музичним матеріалом середніх класів	4
8	Практичне виконання музичного матеріалу учнів різного віку. Інсценування та театралізація пісень. Музичний репертуар позакласних заходів	4
	Разом	32

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) **За джерелом інформації:** *словесні:* пояснення, примірний показ виконання, обговорення; *наочні:* спостереження, виконавська, демонстрація; практичні вправи.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з інформаційними ресурсами; виконання індивідуальних творчих проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- навчальні дискусії (у формі колоквиумів);
- створення ситуації пізнавальної новизни;
- створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо);
- бінарні заняття (викладач-студент).

11. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень спеціалістів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

Методи практичного контролю: модульне контрольне виконання музичного матеріалу (пісні, музичні твори для слухання).

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Тематичне оцінювання (модульні контрольні практичні заняття).

Підсумкове оцінювання (залік).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

III семестр

Поточний контроль та самостійна робота						КМ	Сума
Змістовий модуль 1	МКР 1	Змістовий модуль 2	МКР 2	Змістовий модуль 3	МКР 3		
15	10	15	10	20	10	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно Відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками

B	82-89 балів	Дуже добре Достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре В цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	64-74 балів	Задовільно Посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-63 балів	Мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно З обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

13. Методичне забезпечення курсу

- папки з нотним репертуаром;
- навчальні посібники, нотна література;
- робоча навчальна програма;
- музичні твори для (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- енциклопедії та довідники;
- ілюстративний матеріал; відеоматеріали (презентації тощо);

14. Рекомендована література

Основна

1. Белкіна Е., Масол Л. Мистецтво (підручник). 3 клас. – К.: Нова книга, 2003.
2. Гончаренко С.У. Методика як наука. - Хмельницький, 2000.
3. Гринчук І.П., Бурська О.П. Проблеми музичного мислення: теорія і методика розвитку. Діалектика музичного логосу й ейдосу: Навч.-метод. посібник. - Тернопіль, 2008
4. Масол Л., Очаровська Ю., Беземчук Л., Наземнова Т. Вивчення музики в 1 – 4 класах...: Навч. метод. посібник для вчителя. – Харків, 2003.

5. Масол Л., Очаровська Ю., Беземчук Л., Наземно ва Т. Вивчення музики в 5 – 8 класах.: Навч. метод. посібник для вчителя. – Харків, 2003.
6. Михайличенко О.В. Основи загальної та музичної педагогіки: теорія та історія: Навч. посібник. - Суми, 2004.
7. Музика: Проблеми та поурочні методичні розробки для 1 – 4 класів загальноосвітньої школи. – Тернопіль, 2003.
8. Музика: Проблеми та поурочні методичні розробки для 5 – 8 класів загальноосвітньої школи. – Тернопіль, 2003.
9. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
10. Павленко О. Хрестоматія з музики для загальноосвітніх шкіл. 1 клас. – Харків, 2003. – 176 с.
11. Павленко О. Хрестоматія з музики для загальноосвітніх шкіл. 2 клас. – Харків, 2003. – 160 с.
12. Печерська Е. Уроки музики в початкових класах : Навч. посібник. – К., 2001.
13. Ростовський О.Я. Методика викладання музики в основній школі. Навч. метод. посібник – Тернопіль, 2001.
14. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі. Навч. метод. посібник – Тернопіль, 2001.
15. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2011. – 640 с.
16. Рудницька О.П. Музика і культура особистості. Проблеми сучасної педагогіки. – К., 1998.
17. Тарапата-Більченко Л.Г. Філософія музики: Навч. посібн. - Суми, 2004.
18. Якимчук С. Методика музичного виховання: Навч. посібник. - Рівне, 2003.

Допоміжна

19. Гадалова І.М. Методика викладання музики в початкових класах. – К., 1994.
20. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Метод, посібник – Тернопіль, 2003.
21. Ковальова С.В. Сучасна післядипломна освіта педагога-музиканта.: Навч.-метод. Посібник. – Біла церква, 2007.
22. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах: Навч. Посібник. – К., 2001
23. Уланова С. І. Нариси історії європейської музичної освіти і виховання: Від античності до початку ХІХ століття. – К., 2002.
24. Шип С. В. Музична мова музики. – Одеса, 2001.
25. Шип С. Як передати словами зміст музики? // Мистецтво та освіта. – 2001. - № 2. –С. 8-12.

26. Харнонкурт Н. Музыка як мова звуків. Шлях до нового розуміння музики. – Суми, 2002.
27. Українське мистецтво в полікультурному просторі. За ред. О.П.Рудницької, К.: ЕксОб. – 2000. – 205 с.

15. Інформаційні ресурси

WEB- Мультимедіа енциклопедія «Історія педагогіки»
<http://webhp.kspu.edu/joomla/index.php>